

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή)

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Σχολιασμός της φράσης «...δημοκρατία δεν είναι μόνο η έκφραση, περιοδικά, γνώμης και ψήφου»: επιπλέον, δημοκρατία είναι κοινές αξίες, αρχές και κανόνες, δικαιώματα, αποδοχή της ετερότητας, της διαφοράς. Η Δημοκρατία είναι κυρίως τρόπος ζωής, μια καθημερινή πράξη που εξαρτάται από την ωριμότητα και υπευθυνότητα του καθενός.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. Τα ερωτήματα κινητοποιούν τον αναγνώστη του κειμένου να προβληματιστεί και να ακολουθήσει τον συλλογισμό του συγγραφέα στη διερεύνηση της απάντησης. Επίσης, συμβάλλουν, ειδικά το δεύτερο, που αποτελεί αναλυτικότερη διατύπωση (εξειδίκευση) του πρώτου, στο να διαφωτιστεί ο δέκτης σχετικά με το ζήτημα του διαλόγου σε μια δημοκρατική κοινωνία και για τα άτομα ή ομάδες που συμμετέχουν σ' αυτόν. Εκτός αυτών, το μήνυμα διατυπώνεται με πιο άμεσο τρόπο, με τη μορφή ερώτησης και απάντησης που ακολουθεί.

β. Με την αναλογία στην 1^η παράγραφο του Κειμένου 2 ο συγγραφέας συγκρίνει τη Δημοκρατία με την Ιστορία, για να εξηγήσει πιο αποτελεσματικά το φαινόμενο της Δημοκρατίας, εφόσον το συγκρίνει με το φαινόμενο της Ιστορίας που είναι γνωστό και οικείο στους αποδέκτες του. Η αναλογία με την Ιστορία, επίσης, αναδεικνύει τη σημασία της Δημοκρατίας και κεντρίζει το ενδιαφέρον και την προσοχή του δέκτη στο κύριο θέμα προβληματισμού. Τέλος, λειτουργεί ως αφόρμηση για την εισαγωγή στο θέμα του κειμένου.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Μεταφορικές φράσεις:

- δεν μπορεί αληθινά να ευδοκιμήσει (1^η παράγραφος): δεν μπορεί να αναπτυχθεί.
- δίνει στη δημοκρατία την ιδιότητα της αφθαρσίας (1^η παράγραφος): την καθιστά διαχρονική.
- Όταν η Δημοκρατία χάσει την ουσία της και δεν απομένει παρά μονάχα ως κέλυφος (1^η παράγραφος): δεν απομένει παρά μόνο ως μια τυπική διαδικασία.
- διάλογος θετικός και ειλικρινής (2^η παράγραφος): διάλογος που βασίζεται σε καλή διάθεση των συνομιλητών, με ειλικρινείς προθέσεις.
- ... ένα κρίσιμο ... αγώνισμα (3^η παράγραφος): ο διάλογος είναι σημαντική και επίπονη διαδικασία για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των ανθρώπων και τη δικαίωση των στόχων τους.

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ο γιατρός ξαφνιάζεται με τις ερωτήσεις-παγίδα του ανθυπασπιστή, γιατί νιώθει πως οι διαθέσεις του δεν συνάδουν με την ιδεολογία του. Ο ανθυπασπιστής υποκρίνεται τον δημοκράτη, τη στιγμή που επιδίωκε την τιμωρία των αριστερών φαντάρων, γεγονός που δείχνει αντιδημοκρατικά αισθήματα. Προσπαθεί να παγιδεύσει τον γιατρό, για να μάθει ποιος ψήφισε «όχι» στο δημοψήφισμα, αλλά ο γιατρός δεν του απαντά, διότι προφανώς φοβάται να αποκαλύψει τις πολιτικές του πεποιθήσεις. Ο φόβος και η καχυποψία δεν συνάδουν με την Δημοκρατία. Είναι φανερό ότι στο απόσπασμα στήνεται ένα σκηνικό που ταιριάζει σε ανελεύθερες και καταπιεστικές για τους ανθρώπους πολιτικές συνθήκες.

«Ο Ντόμπρας ένωσε στη φωνή του ανθυπασπιστή την απόχρωση της φωνής του τσακαλιού. Έμεινε μ' ανοιχτό το στόμα.» Ο μεταφορικός λόγος δείχνει τον αιφνιδιασμό, αλλά και τον φόβο του ήρωα.

«Κι εγώ έχω οικογένεια. Έχω λεύτερες αδελφές.» Η επανάληψη του ρήματος «έχω» δείχνει την αγωνία του ήρωα. Η αναφορά στις ανύπαντρες (μεταφορά) αδελφές αποτελεί ένα ισχυρό άλλοθι για τον ήρωα ότι δεν είναι αυτός που ψήφισε όχι, διότι έχει οικογενειακές υποχρεώσεις (να αποκαταστήσει τις αδελφές του), φαίνεται να θέλει να απολογηθεί στον ανθυπασπιστή.

«Ψήφισα, όπως όλοι», είπε τονίζοντας τις λέξεις ο Γιώργης. Ο ευθύς λόγος επιτονίζει το σκεπτικό με το οποίο ψήφισε ο ήρωας, ότι δηλαδή κριτήριό του είναι η συμπόρευση με την κοινή πρακτική.

Ανάλογα με τις ιστορικές του/της γνώσεις, τον παραστατικό του/της κύκλο και τον βαθμό στον οποίο το τραγούδι του/της προκάλεσε αισθητική συγκίνηση ο/η μαθητής/-τρια καλείται να απαντήσει στο γ'υποερώτημα.